
Obsah

PETR BEZRUČ A GENERACE BUŘIČŮ

Petr Bezruč: Červený květ	11
70.000	11
Škaredý zjev	12
Úspěch	13
Žil jsem jak stepní kuň svobody	13
Fráňa Šrámek: Curriculum vitae	14
Příběh	14
Narodil se	15
Svatba	15
Splav	16
Voják v poli	16
Stříbrný vítr	17
Karel Toman: V tvou korunu, živote	21
Píseň	21
Felixu Quintanovi	21
Hedva	22
Balada každodenní	22
Březen	23
Září	23
Prvního května	23
Vlastní podobizna	24
Doma na hřbitově	24
František Gellner: Přetékající pohár	25
Pozdrav rodnému kraji	25
Drobky pod stůl hází nám osud	26
Lokálka	26
Viktor Dyk: Česká ukolébavka	27
V dny příliš smutné... ..	28
Milá sedmi loupežníků zpívá	28
Smutná píseň vesnického šprýmaře	29
Bázlivá	30
V mrtvé zátoce	30
Země mluví	31
Krysař	33

PRVNÍ VLNA AVANTGARDY V EVROPSKÉ LITERATUŘE

Filippo Tomasso Marinetti: Osvobozená slova	37
Velemir Chlebnikov: Zesynověla noční sinava	39

Vladimír Majakovskij: Floutkova halena	39
Sergeji Jeseninovi	40
Guillaume Apollinaire: Pásmo	41
Georg Trakl: Samotářův podzim	42
Bertolt Brecht: Hořící strom	43
Christian Morgenstern: Veliké Lalulá	44
Košilela	44

ZA USKUTEČNĚNÍM SNU

Maxim Gorkij: Stařena Izergil	45
Theodor Dreiser: Americká tragédie	48

PŘEDVÁLEČNÁ AVANTGARDA V ČESKÝCH ZEMÍCH

Stanislav Kostka Neumann: Ave, satan	51
Poledne v seči	51
Zpěvy drátů	52

ČESKÝ EXPRESIONISMUS

Ladislav Klíma: Utrpení knížete Sternenhocha	54
Jakub Deml: Moji přátelé	55
Zapomenuté světlo	57
Bohuslav Reynek: Úzkost	59
Pane, ještě dnes...	60
Vzpomínka	61
Zánik	61
Vlasy	62
Stíny letní noci	62
Richard Weiner: O jednorukém člověku	63
Dvojníci	63
Prázdná židle	64

ODRAZ A OBRAZ 1. SVĚTOVÉ VÁLKY V LITERATUŘE

Tristan Tzara: Návod, jak vytvořit dadaistickou báseň	68
Kalendářní biograf abstraktního srdce	68
Henri Barbusse: Oheň	69
Romain Rolland: Petr a Lucie	71
Erich Maria Remarque: Na západní frontě klid	72
Ernest Hemingway: Sbohem, armádo!	74
Isaak Babel: Přejít přes Zbruč	77
Michail Šolochov: Tichý Don IV	79
Miroslav Krleža: Královská uherská zeměbranecká novela	80

Rudolf Medek: Plukovník Švec	81
Josef Kopta: Třetí rota na magistrále	82
Vladislav Vančura: Pole orná a válečná	85
Karel Konrád: Rozchod!	86
Karel Poláček: Podzemní město	88
Jaroslav Hašek: Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války	90
Ivan Olbracht: Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války	92

MODERNÍ PRÓZA

André Gide: Penězokazi	93
Michail Bulgakov: Mistr a Markétka	96
James Joyce: Odysseus	100
Marcel Proust: Hledání ztraceného času I	101
Franz Kafka: Proces	103
Boris Andrejevič Pilňak: Holý rok	106
Egon Erwin Kisch: Ve škole U Piaristů	108
Jan Mukařovský: Vývoj Čapkovy prózy	110

AMERICKÁ AVANTGARDA

Gertrude Steinová: Jak se utvářeli Američané	111
Sinclair Lewis: Babbitt	111
Francis Scott Fitzgerald: Velký Gatsby	114
John Dos Passos: Dvačtyřicátá rovnoběžka	117
William Faulkner: Absolone, Absolone!	120
Ezra Loomis Pound: Canto LXXXI	122
Carl Sandburg: Starý výhybkář	123

LITERATURA MEZI VÁLKAMI

A: Levicová literatura a meziválečná avantgarda

Jiří Wolker: Kamna	125
V parku před polednem	125
Svatý Kopeček	126
Proletářské umění	127
Těžká hodina	128
Balada o snu	129
František Xaver Šalda: O nejmladší poezii české	131
Stanislav Kostka Neumann: Umění v sociální revoluci	132
Žalm z roku 1919	133
Staří dělníci	134
Anti-Gide neboli optimismus bez pověr a iluzí	136
André Gide: Návrat ze Sovětského svazu	136

Konstantin Biebl: Pitevna	138
Tichounce	138
V Africe	139
André Breton: První manifest surrealismu	139
Tajemství surrealistického magického myšlení	140
Volná láska	140
Vítězslav Nezval: Abeceda	141
Vínek	142
Cukr	142
Čechy	142
Škola	142
Kapka inkoustu	142
Edison	143
Menton	145
Sbohem a šáteček	145
Košile	146
Anička skřítek a Slaměný Hubert	147
Jaroslav Seifert: Zpívaná modlitba	148
Moře	149
Píseň	149
Maminčino zátiší	150
Píseň o lásce	150
Vladislav Vančura: Pekař Jan Marhoul	150
Rozmarné léto	153
Karel Konrád: Rinaldino	154
Bertolt Brecht: Šestáková opera	156
Jiří Voskovec, Jan Werich: Vest pocket revue	158
Svět za mřížemi	159
Caesar	160
Roman Jakobson: Dopis Jiřímu Voskovcovi a Janu Werichovi...	161
Andrej Andrejevič Ždanov: O nejpokrokovější literatuře světa	163
Bedřich Václavek: Perspektivy	163
Julius Fučík: Čapkova První parta	165
Ivan Olbracht: Anna proletářka	166
Nikola Šuhaj loupežník	168
Marie Pujmanová: Lidé na křižovatce	171
Marie Majerová: Siréna	173
Jan Mukařovský: Záměrnost a nezáměrnost v umění	175

B: Demokratický proud

Karel Čapek: Šlápěj	176
Proč nejsem komunistou	178

RUR	179
Krakatit	181
První parta	182
Obyčejný život (<i>Doslov</i>)	185
O románu První parta	185
Bílá nemoc	186
Karel Poláček: O humoru v životě a v literatuře	189
Dům na předměstí	189
Vilém Neubauer: Sextánka	193
Lion Feuchtwanger: Žid Süss	195
Thomas Mann: Mario a kouzelník	199
Klaus Mann: Mefisto	202
Ernest Hemingway: Komu zvoní hrana	206
Jevgenij Zamjatin: My	209
C: Katolický a spirituální proud	
Rainer Maria Rilke: Ukřižování	211
Vážná hodina	211
Ze Sonetů Orfeovi	212
Jan Zahradníček: Zima	212
Tělo	213
Povzbuzení	213
Krajina v těle	213
Jaroslav Durych: Sedmikráska	215
Bloudění	216
Bílá hora	218
Jan Čep: Domek	220
Bedřich Fučík: Svět Jana Čepa	222
Vilém Závada: Panychida	224
František Hrubín: Noční rozmluva	226
Vladimír Holan: Milostná píseň	227
Modlitba	227
Josef Hora: Rozkvetlá větev	228
Dělnická Madona	228
Nezoufej!	229
Čas	230
Rus	231
V Moskvě	231
František Halas: Sépie	232
Verše	232
Doznání	233
Komu dík	233

Staré ženy	233
Verše – Miroslavu Hanušovi	234
Nikde	234

ROK 1938 A 1939, TZV. DRUHÁ REPUBLIKA A OKUPACE V ČESKÉ LITERATUŘE

Fráňa Šrámek: Náš mlčící voják	236
Jaroslav Seifert: Píseň o rodné zemi	236
Josef Hora: Zpěv rodné zemi	237
Jakub Deml: Zhřešili jsme	239
František Halas: Zpěv úzkosti	241
Já se tam vrátím	242
Vladislav Vančura: Svaté kníže	243
Jaroslav Seifert: Za Vladislavem Vančurou	245
Eduard Bass: Cirkus Humberto	246
Jan Drda: Městečko na dlani	248
Václav Řezáč: Svědek	250
Karel Schulz: Kámen a bolest	251
Kamil Bednář: Slovo k mladým	253
Jindřich Chaloupecký: Svět, v němž žijeme	254
Jiří Orten: Kachny na Vltavě	256
Pomalý epitaf	256
Dívčí zpěv	257
Černý obraz	257
Modrá kniha	257
Sedmá elegie	257
Václav Černý: Básnický profil Jiřího Ortена	260
Jiří Kolář: Přespolní dělník	262
Ať bahno ať pták	262
Dnes nepřicházej	262
Ivan Blatný: Dvory	263
Událost	264